

Jöjjetek

LÉLEK ÉS EMBER

(Z) A világ eseményeinek intézői és megfigyelői különös jelentőséget tulajdonítanak az 1951. esztendőnek. A „krízis évének”, az egymással szemben felvonult ellenfelek leszámolása időpontjának mondják. Többé-kevésbé pontosan kiszámítják az eshetőségeket, számoszlopot sorakoztatnak fel egymással szemben, felméri az innesső és tulsó oldalon álló anyagi erőket, kiértékelik a politikai fórumok eseményeit s mindezt a szám- és anyagszerűséget a hatalmi érdekek logikájának rendelve alá, kísérlik meg a helyes cselekvés módjait és a helytálló ítéletet megállapítani.

A latogatások során szó esik mindenféléről, csak magáról a lényegről: a lélekről és az emberről mintha megfeledkeznenek. Való igaz, hogy az egyik oldal a „felszabadulást” a másik a „szabadság megvédését” hirdeti, de a szavak konganak, frázissá dermedtek. Embermilliók tárgyikusi élménye a „felszabadulás” és embermilliók számára megfoghatatlan szó a „szabadság” az élet ezernyi kényszere között. „Ibékés” napjainkban százazrek pusztulnak „konflagrációk” következtében, emberek milliói számára vész el az élet minden értelme s az „ellenségeskedések” végrehajtói kényelmes karosszékekben tárgyalnak egymással, pilátusi mozdattal hátrítva egymásra a felelősséget.

Az emberiség valahol utat tévesztett! Az egy igaz Isten helyébe új isteneket ültetett, a tiszta és alázatos hívést a gögös emberi agy által kifundált eszmékké vetett hit váltotta fel. A lélek tisztelete, ápolása és kiteljesítése, immár kevesek célja lett. A végső igazságoktól az emberiség eltávolozott, az emberi elmékben nem Krisztus és Antikrisztus, hanem politikai és anyagi erőpárok, a dollár és a sztachanovizmus harcának problémája forrong. Ezeknek az erőeknek a mérkőzése nem ád hitet és lendületet, ezért rendült meg az egész emberiség moralitása, innen származik minden bizonytalanság a saját és az ellenkező világgal szemben. Az emberiség még nem dőbbsent rá — két szörnyű háboru árán sem — hogy csak az Evangéliumban nincsenek kétségek. Nem dőbbsent rá, hogy az Ur Jézus megajándékozta a végső, megtartó, örökkévaló igazsággal. Nem veszi észre, hogy eltávolozott az egyetlen élhető élettől: a keresztyénségtől, mely szenvedéseiben is magasztosít, tragédiáiban is megtart, örömeiben boldogságot ád. Anyag, szám, hatalom, egy modern is kimivelt barbarizmus uralkodik jobbról és balról felettünk, gépekkel, kényelmekkel, találmányokkal és tudományokkal pusztítva a lényegét: a lelket és az embert.

A mi kicsiny magyar létünk is ebbe az uttalanságba sodródott. Nem voltunk rosszabbak, mert bizvást mondhatjuk, jobb szándékkal voltunk másoknál. De mégis a formát, az anyagszerűséget, a számokban, kimolétérekben, kvadrátokban, hatalomban kifejezhető kerestük, s megfledkezünk mi is a lényegről: a magyar lélekről, mely külső hatalom nélkül is be tudja tölteni emberi és nemzeti, közösségi és európai hivatását a számára megszabott térben, s az emberről, aki otthon vagy idegenben, hatalomban vagy meg-

kisebbitettségben nem lehet egyéb mint magyar, hordozója egy vérző és megbűnhődött mult minden megjáró és felelő hagyományának. Így sikkadtak el céljaink s vállaltuk diühödt és keserű nem-akarással a másodrendűség megalázó és eleve bukásra ítélt szerepét, mely szörnyű szolgáltságba taszított. Ne keressük, mert aligha vannak bűnösök. Bűnös a világ, melyben élünk s ha Isten szenvedést szabott az emberiségre s benne reánk, azért tette, hogy felismerjük szándékát s megtisztuljunk általa.

Ami szerencsétlen hazánkban történik: irtózatoss kényszer. S mert erőszak, azt megtörni csak erővel, fegyverrel, anyaggal lehet. De ami utánna következik, ami ott van mindennek a mélyén, ami élet és jövő, azt kormányozni, felépíteni, menteni, nem fegyverrel és anyaggal, hanem csak lélekkel és emberrel lehet. Ember és lélek van a hazában, ha megtiport és néma is. A mérhetetlen szenvedés kohójában elégett a salak, ne nemesedett az acél. Azok között, akik otthon vannak — valljon netát a külszin ellenük — nagy a számuk a megtisztultaknak, az egészeknek, törhetetleneknek, akik megismerték és élik a végső igazságot, a rettenetés nélküli evangéliumi életet. Ők nyerték el a jövőt, s mi, kiket a sors idegenbe, az anyaggal talán küszködő, de a gondolat szabadságának földjére vetett, csak alázattal segíthetünk azoknak, kik ma megbujtak a nádasokban, a rengeteg mélyén, névtelenül s hangtalanul, de teljességgel élve az életet s építve önmagukban s önmaguk által a jövőndöt.

Idekönt a hontalanság nyílt formáiban keveset találunk ilyen országépítőket. A politikai kártyacsaták játékosai, az ügyeskedők, pártoskodók, peccsenyesütögetők, önmagukat megtagadók, multat gyalázók és jövőt eladók hiába ágalnak. Megméretnek és könnyűnek találtnak. Ott is, ahol fondorkodnak. A jövőndöt itt is a csendesek, a munkálkodók, a megszenvedettek hordozzák magukban. Akik a legutolsó sorból is segítő kezet nyujtanak az elesettebb felé. Akik építenek a nyomoruságban és megaláztatások közepette. Akik hisznek a lélek erejében s az Evangélium végső igazságában mint emberek, s mint magyarok hisznek a nemzet életében, elhivatottságában, küldetésében s nem akarnak egyebet, csak szolgálni.

A beköszöntött „kritikus” esztendőben a feladatok fölének oromlanak. Nem elég kimondani a szót — hittel kell peccsételni azt. Nem elég felismerni az igazságot — ki kell teljesíteni. Nem elég szólni — cselekedni kell. Nem hirdetni s vallani kell az Evangéliumot — hanem szerinte élni. Nem beszélni kell az ökumenéről — hanem emberek és népek, fajok és felekezetek felé megvalósítani. S ha a lélek feladatait a nemzet szolgálatába iktatjuk, krisztusi alázattal és krisztusi méltósággal, igaz ügyünkbe vetett hittel kell, hogy magyarok legyünk. Tombolhatnak viharok felettünk, nem megbujni kell előle, hanem állani azt. Ha nem formában, számban, kvadártokban, hanem lélekben és emberben éljük és valljuk a magyarságot, betöltjük hivatásunkat. Ha bár-

honnan jö, elvetjük a hazugságot, ha a muló pillanat még oly kecsesgató de igaztalan lehetőségein átlépve hiszünk önmagunkban, egy évezred meg- és kipróbált igazságban, lelkiségünk kisugárzó erejében, ha nem a magunk, de az egész és az utánnunk következők dolgát és boldogulását nézzük, akkor országot s benne várat építünk a honatalanságban is melyben az Ige fényénél emberül s magyarul élhet a nemzet.

S a feladat, mely közvetlenül előttünk áll? Jöjjetek és keressétek egymás kezét, akik hisztek a Lélek erejében, nemzetünk jövőjében, az Evangélium igazságában. Az anyagnál erősebb a Lélek, s e felismerésben, ennek megvallásában, jövőt nyerve, mint annyiszor a múltban most is világhosszot gyújthatunk utjunkt vesztett ember társainknak.

A VALLÁSOS FILM

A „Sötét Középkor“ mestere katedrálisokat épített, Michelangelo vésovel, Rafael ecsettel, Bach fugákkal dicsérte az Urat. —

A filmrendezőnek sincs könnyebb dolga, amikor vallásos filmet készít, mert az igazi művész minden korbéli ellensége a mecénás, a pénzember, a producer és neki pláne életében és nem halála után kell meggyőznie a közönséget, melyért életét felörölte. — Milyen undor és intrikák között dolgozott Michelangelo, vesszőfuttatásokat szenvedett végig Bach, amíg a remekmű megszületett. Balzac: Vautrin c. szindarabját koncessziói, átírásai ellenére sem engedte előadni a cenzura. Amerikában egy éven át az első számú Bestseller a Biboros c. regény volt, mely az amerikai katolicizmus életét tárgyalta. Ujabbán a vallásos filmek is nagyobb üzletet jelentenek Hollywoodban. Orson Welles viszont szatirikus darabot írt és játszott el, melyben az Uristen végül is megegyezik a filmesekkel, hogy kölcsönösen békét hagynak egymásnak és Hollywood sem gyárt többé vallásos filmet. Tul mindenen, azonban marad a nagy tömegek fokozódó spirituális igénye. A dolgok rendje és természetes reakciója, hogy a materializmus egyoldalú túlfengése után spirituális korszak előtt állunk. — A pszichanalízis tudománya kiindult Freud atheista babonamagyarázataival, hogy eljusson Jung tudományos Isten-hitéig. —

Legnagyobb baj, ha nekigyürközve programszerűen gyártanánk vallásos filmet. Ebből olyan 48-as, Petőfi-film féle állami torzszülöttek alyalódnak ki. — Nincs azonban mégsem igazuk azoknak akik azt állítják, hogy az igazi műremek mezők virágja módjára nő az árokpartján. A Michelangelok, Bachok példája mutatja, hogy a legvaskalaposabb mecénások,

Liechtenstein hercegek is elősegítik a művészetet. Számtalan amerikai tröst mecénás így pl. az Amerikai Acéltröst a legjobb irodalmi rádióelőadásokat szubvencionálja.

E sorok írójának régi elmélete, hogy a XX. században már másodrendű feladat az újabb állami színházak alapítása, hanem ennek helyébe lép a nivós filmgyártás irányítása. — A Nemzeti Színház — szerü intézmények, anélkül, hogy lebecsülnénk ezt a létező jót, évente mondjuk 300 ezer többnyire fővárosi nézőt gyönyörködtetnek. Ezzel szemben a vidéki kisvárosok, a faluk és rövidesen a puszták népének 3-milliónyi nézője szinte kizárólag a mozikat, keskenyfilmes előadásokat, a televíziót fogják élvezni, színházat talán életükben sem látnak, tehát még sokkal fontosabb a mozikat megfelelő filmekkel ellátni. — A rádió irányítása is állami feladat, Molière-t és Wagnert állami szubvencióval játszanak, tehát hasonló összegekkel kell a filmgyártást is elősegíteni. Nem tul szerencsés megoldás, ha az egyházak saját személyükben nyulnak bele a filmgyártás mocskába. A megfelelő filmszűrés kiválasztása is dilettantizmussal és a protekció túlfengésével fenyeget. — A probléma az, hogyan lehetne az igazi művész számára a lehető legnagyobb szabadságot biztosítani, hogy vallásos, spirituális témájú filmet alkosson. Az egyház emberének alázzat, nem pedig a cenzor és mecénás göggyével, a tanítóházi pálcájával kell a művészt megszólaltatnia. Eleve is tisztában kell lenni azzal, hogy az igazi műremek esetleg mégsem nyeri el a hivatalos egyház hivatalos jóváhagyását (a mércét mindig a remekmű számára kell előkészíteni, nem pedig a Petőfi társaság hivatalnok tagjainak, mert rossz prédikációt ingyen is hallgathatunk). Shaw: Szent Johannája feltétlenül idegesíti az egyházat

és számunkra ez mégis annak a mindenkori szentnek a drámája, akit — mert nem volt eléggé jólnevelt — a kortárs egyház megnevértve jobbnak lát megegyezni, hogy utólag legyen kit szentté avatni. — Ijesztő példa gyanánt mindig az a Jó és Rossz ut c. bibliai példázatot ábrázoló színes „lenyomat“ jut az eszembe, mely anélkül, hogy a középkor naiv, de őszinte hitét adná vissza, a primitív dilettáns módján ábrázolja, hogy a rossz ember iszik, kártyázik, csókolózik, felgyújtja a házat, míg a jámbor templomba jár, napestig dolgozik, tiszteli fellebbvalóját és alamizsnát oszt az emigránsoknak.

Sajnos az élet nem ilyen egyszerű kétsiku és a művész éppen azt ábrázolja, hogy nincs abszolút jó és rossz, a gyilkos is lehet szerető családapa és a jó irodalom emberismeretre is nevel, nem pedig a Courts Mahlerek naivitására.

Adva vannak valóban elsőrendű modern vallásos írók, hogy pl. Graham Green vagy Waugh-t említjük. Elsősorban az ő gondolatvilágukat kellene teljesen szabadon feldolgozni, vagy méltó kortársaikat felszólítani, hogy kényszer mentesen írjanak arról, amit el akarnak mondani.

Franciaországban a templomok kapuján hetenként olvassuk a mozik műsorának kritikáját. Némelyik filmet ajánlják, másikat tiltják, esetleg csak az igényesebb nézőnek javasolják, stb. — Egy ilyen utbairgázítás persze már maga is nagy anyagi támogatást jelent és szinte ez volna a legolcsóbb szubvenció. Vigyázni kell, hogy igaz legyen és helytálló, mert a nézőt sem lehet sorozatosan félrevezetni. A tőrhetőbb ismert szerzők és producerek számára az egyház is garantálhatna bankhitelt, vagy pedig utólag jutalmazhatná az elsőrendű alkotásokat.

(n. z.)

A lélek becse

„Műt használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall? Avagy micsoda változást adhat az ember az ő lelkéért?”
Máté 16:26.

Amit sohasem szabad elfelejtenem és amit mégis mindig el akarok felejtetni: ez az én halhatatlan lelkem. Más gondoljon az őseire, legeltesse szemét a családi képtár komor és büszke alakjain, én arra gondolok, hogy a világteremtés végső, legizzőbb pillanatában agyagból embert formált a Teremtő keze és a saját lelkét lehelté abba. Ez a lélek az én rangom, kiváltságom, nemesi levelem, címerem. Isteni nemzetség vagyok: az Ő képére teremtett ember. Ez a lélek egy darab magából Istentől, ennél fogva értéke egyedül Istennel mérhető.

Mi az, amit ezzel a lélekkel értékben egybevetettek? Mi az, amiért erről a méltóságról lemondhatok? Ha ideadnák a világ minden aranyát és én odaadnám érte ezt a lelket, rettentő veszteség érne. Ha valaki nekem ígérné a világ minden örömét, s én cserébe adnám érte a lélek tisztaságát és nemességét, olyan vásárt kötnék, mint a vadember, ki színes papirosért gyémántokat ad. Ha nekem adnák a világ minden hatalát és dicsőségét, de bennem meghomályosulna a léleknek a szeme, elveszteném a hallásomat az égi hangok iránt, s kiapadna lelkem fényérzéke Isten dicsőségének sugarai iránt: milyen nyomorult, szálnalmas, kárhozott teremtés volnék!

Viszont, amíg ez a lélek bennem erős, öntudatos és

boldog: szabad és gazdag vagyok. Elvehetik minden javamat: nem lettem szegényebb semmivel. Foglyul ejtethetnek és börtönbe zárhatnak: szabadabb vagyok, mint sanyargatóim. Mit fáj nekem, ha ellenem támad és gáncsol a világ, ha egyszer Isten mondta az én lelkemnek: jól vagyon jó és hiv szolgálom... Es mi kárt tehet bennem a halál, hiszen csak azt ronthatja meg, ami nekem akadályom és bilincsem, ami utamban áll hazafelé szálltomban: a lélek börtönét, a testet. Nem fél a madár, mikor aranyos kalitkája széttörik, ha épek szárnyai; nem fél a hajós, ha csónakja elreped, ha rögtön kiléphet a boldog szigetre.

Az élet nem egyéb, mint ádáz alku, küzdelmes vásár a legfőbb jóért. A világ fejedelme lelkemet akarja megszerezni igérettel vagy fenyegetéssel. Vagy ad: kincset, rangot, örömet, hogy megvegye vele halhatatlan lelkem, vagy vesz: megfoszt mindattól, ami kedves, drága volt, amit e világ becsnék, szépnek tart, csakhogy a kár, inség, gyötrelme megejtse a lelkem. Jaj ha e rettentő vásárában nem fogozom bele halhatatlan lelkemmel az élő Istenembe, s nem kiátom a Sátán felé, mikor javait nyújtja felém: mindezt szemétnak állítom az én Uram szerelméért! Jaj nekem, ha nem kiáltom oda a Sátánnak, mikor elragadja tőlem vagyonomat, örömeimet, kedveseim és életemre tör: a testet megölhetitek, a lelket nem!

Akik az Isten szeretik, mindenek egyaránt javokra vannak. (Róm. 8 : 28)

(Részlet Ravasz László „Hazafelé” c. könyvéből.)

Az új tolvajnyelv

Az ember újságot olvas és egyre fokozódó kényelmetlenséggel állapítja meg, hogy nem ismeri a saját anyanyelvét. Hazai „magyar” nyelvű lapjaink ugyanis tele vannak rejtélyes kifejezésekkel, újdonsült szavakkal és rövidítésekkel, amikről a jámbor olvasó eddig sosem hallott. Valamikor — még vagy öt-hat évvel ezelőtt is — iskolában, rádióban, újságokban, tehát mindenütt, ahol a mindennapi élet nyelve szólalt meg, érthetően, helyesebben: megérthetően beszéltek. A közönséges halandók számára érthetetlen kifejezésekkel csak a szakirodalomban és a csibészek tolvajnyelvében találkozunk.

Hála azonban a népi demokráciának, nyelvünk kezd a legsötébb Angyalföld argójának „színvonalára” süllyedni.

Az újságolvasó, vagy rádióhallgató ember megdöbbenve tapasztalja, hogy nemcsak jogi, gazdasági és erkölcsi vonalon bolsevizálódik az ország, hanem egyre gyorsuló ütemben igyekeznek szétszűleszteni a magyar szellemi ös-

kincs alapját: Petőfi és Ady csodálatosan muzsikás, magyar nyelvét is.

Már maga az a körülmény, hogy az új, hazai „irodalom” a leglíraibbnak szánt versekben is polgárjogot adott a traktor, a kombájn, a kombinát és más hasonló szavaknak, mutatja, hogy ennek az „irodalomnak” a nyelvezete többé már nem a magyar szellem megnyilatkozásait közvetíti, hanem egyoldalú ideológiai célok szolgálatába állt. Ez már önmagában is szörnyű merénylet a magyar nyelv és ezen keresztül a magyar szellemiség ellen.

Fvszázadokon át ugyszólván kizárólag nyelvünknek köszönhattük, hogy a német kultúr-offenzíva nem tudott legyűrni bennünket. Magyarságunk első sorban nyelvünk érintetlenségén keresztül maradt fenn egy olyan exponált helyen, ahol máskülönben, a legkülönbözőbb idegen (német, szláv és egyéb) hatások alatt, el kellett volna merülnie. Nagy államférfiaink és hadvezéreink mellett — még hozzá legalább olyan

mértékben — költőinknek, íróinknak és nem utolsósorban protestáns prédikátorainknak köszönhetjük szellemi és leki magyarságunk megmentését.

Most azután — pokoli ravaszággal — nekimennek magának a magyar nyelvnek is. Nem közvetlen szlávostással, mért azt bölcsen tudják, hogy ennek a magyar lélek ugyanis ellentállana, hanem a nyelv „átállításával”. Nem türik, hogy a költő-író továbbra is megőrizze a magyar nyelv szépségeit, egyedülállóságát, külön magyarságát. Belecsempészik, sőt beleterrorizálják nyelvünkbe a nemzetközi technika és a pártideológia kifejezéseit és szellemét.

Hogy az otthoni „irodalom” átállt erre az idegen tolvajnyelvre, még a kisebbik veszélyt jelenti, mert ezt az „irodalmat” ép gondolkodású ember úgy sem olvassa, de legalábbis: nem veszi komolyan. Sokkal veszélyesebb, hogy a mindennapi nyelv területén még nagyobb türelmetlenséggel folyik az idegen szellemiség gyarmatosítása.

Hírek a Nagyvilágból

A ma nap kezembe került egy „magyar” újság. Nem röstelltem és megszámloltam benne azokat az új szavakat és kifejezéseket, amiket nem értek. Egyetlen újságban — nyolc oldalon! — harminchét ilyen — nagyrészt magyarnyelvű, de mégis érthetetlen — idegen kifejezés, vagy rövidítés akad. Csak mutatóban közlök itt néhányat.

Munkagyőzelem — vállalás — Vorosin-mozgalom — munkafelajánlás — munkabrigád — népgazdaság — beiskolázás — gazdasági felelős — oktatási felelős — pártfelelős — pártaktíva — pártkader — gépállomás — sztahanovista — újtipusu építésvezető — él-munkás — élüzem — átképzés — Korabelnyikova-mozgalom — üzemi háromszög — norma — üzemi népnevelő — sztálini műszak — bérezés — Üb — Tüker — Tüzép, stb.

A kifejezések láthatólag mind ipari és pártterjedetűek. Mivel pedig odahaza a „Párt” nemcsak a kormányzattal, hanem minden más engedélyezett életmegnyilvánulással is egyenlő, ezek a kifejezések a mindennapi élet ténylegesen beszélt nyelvét képviselik.

Ha az ember Károli Gáspár, Petőfi Sándor, Ady Endre, Szabó Dezső, Móricz Zsigmond és a többiek magyar nyelvén nőtt fel, élménygést kap ettől a tolvajnyelvtől. De ezen túl: rádöbben arra, hogy a vesztély nemcsak politikai sikon, nemcsak a most élő generáció személyes életbiztonsága tekintetében növekedett meg, hanem végzetesen benyomult — nyelvünkön keresztül — magyar szellemiségünkbe, sőt a következő generációk szellemiségébe is. A cél nyilvánvaló. Megőlni a magyar nyelv magyar jellegét, irodalomban és beszélt nyelvben egyaránt! Orosszá tenni, annak a gondolkodásnak és közlési módnak az átvételével, amit a bolsevik propaganda nyelvzete használ.

Az emigrációban élő szellemi emberek legelsőrendű feladata tehát, hogy itt, szabad földön, fenntartsák és majd otthon újra tanítsák magyar nyelvünket, kifejezéseinket és szellemiségének érintetlen szépségében. Feladatainkal ez emeli túl a szellemiség határvonalain és teszi általános, magyar védelmi munkává. (k. n. m.)

Az 1950/51. év fordulóján 1900 esztendeje annak, hogy Pál apostol Trójából jövet Európai földre lépett és megalapította az első egyházközségeket Philippiben, Thessalonianban és a régi Görögországban.

Olaszországban ezidőszereint 14 evangélikus egyházközség működik 8000 hívővel. Az egyházközségek fele olasz, másik fele német nyelven tartja Isteniszteleteit. A legszebb lutheránus templomok Rómában, Triesztben, Rapalloban és Capri szigetén vannak. Erős a lutheránus diaszpóra Déltirolban, az olasz Róvierán és Délolaszországban.

A „Christianity and Crisis” jelentése szerint az oroszországi vallásos közületek delegátusai nagy számban vettek részt Moszkvában, „A békebarátok nemzeti konferenciáján.” A delegátusok a konferencián egyházi ornatibusban jelentek meg. Az orosz orthodox egyház küldöttségét Nikolaj Kruticzki metropolita vezette. A metropolita közvetlenül a konferencia vezetője, Sergej Vavilov, a Tudományos Akadémia elnöke mögött foglalt helyet. A konferencián megjelent Wagan Kostamjan, az örmény egyház pártiárkaja, Gustav Turs, Lettország evangélikus püspöke, Jan Kiiwit, Eszotország hercegérseke, Jakob Dsidkov a Szovjetunióban élő baptisták tanácsának elnöke, Joseph Stanchevius a kaunasi római katolikus püspökség kancellárja, Heronti püspök, az óbitűek szektájának feje, Darmas Lobsen-Nime főláma a szovjetoroszországi buddhisták vezetője, valamint három magas rangu mohamedan mullah Transzkaukaziából, Stanchevius apát felszólította a világ összes katolikusait, hogy „csatlakozzanak egységesen a szovjetkormány által vezetett békeakcióhoz, melynek célja a világháboru elkerülése.” Egy másik egyházi méltóság a következőket mondotta: „A keresztény Isten nem a háboru Istene, hanem a békéé, nem az egyenlőtlenségé, hanem a harmóniáé.” „Amire az embereknek szükségük van, azok traktorok és nem ágyuk.” A konferencián a nyugati államokat „fajgyűlölet, tirannizmus és elnyomás” végett bírálták.

A Natoinal Lutheran Council egyik szóvivője New Yorkban kijelentette, hogy a moszkvai konferencián megjelent lett és észt püspököket a nyugati evangélikusok nem ismerhetik el. Johann Kopp, Eszotország püspöke Svédországba menekült, Tedor Grunbergs, Lettország evangélikus püspöke pedig egy németországi menekülttáborban tartózkodik. (E.P.D.)

Dr. Zwierzynski genfi rabbi közlése szerint a németországi zsidó kultuszközség 1903-ban 1170 zsinagógával rendelkezett, melyeket 1938 november 9-én egytől egyig felgyújtottak. 1933 elején Németországban 353,000 zsidó élt míg ma számuk mindössze 30,000. Ha tekintetbe vesszük, hogy a jelenleg Németországban élő zsidók nagyrésze DP. ugy megállapítható, hogy a németországi zsidóság eredeti létszámának 1/15-re csökkent. A Németországban élő zsidók legnagyobb része ki akar vándorolni.

A hallei „Liberal Demokratische Zeitung” közli a sachsen-anhalti kormány pályázati felhívását, mely „új” dalokat, verseket, rövid novellákat és laikus játékokat keres a karácsonyi ünnepek céljaira. A pályaműveknek összefüggésben kell állaniuk a karácsony ün-

nepével és lehetőleg olyan problémákat kell érintenők, mint a népek barátsága, a békeharc, a gyarmati és fegyarmati népek elnyomása az imperializmusok által, az emberek kizsákmányolásának kérdése stb. (EPD)

Az anglikán egyház ezidőszereint 1150 ifjút képez ki a lelkészi pályára. 1951-ben 300 új lelkész foglalja el hivatalát. Ezzel szemben az anglikán egyháznak. 2500—3000 lelkészre volna szüksége. (S.R.P.)

Az amerikai hadsereg újrafegyverkezése során, az Egyesült Államokban a kaszárnyák és gyakorlóterek közelében 178 templomot állítottak helyre istentiszteleti célokra.

A szovjet kormány 375,000 dollárért adta el Amerikának a II. Miklós cár tulajdonát képező bibliakéziratot, melyet 1844-ben fedezett fel Tischendorf a Sinai hegyen lévő kolostorban. Szakértők szerint a IV. századból származó görög Codex Sinaiticusról van szó.

A „népegyház” a német keleti övezetben.

Keletnémetországban egyre határozottabb formát ölt a „népegyház” megteremtésére irányuló kísérlet. Kehnsherper, az egyház megszervezésével megbízott Bad Freienwalde-i, lelkész, aki azelőtt az u. n. „német-keresztények”-hez tartozott, hírszerint a közeljövőben Prágába utazik, hogy ott tanulmányozza a „cseh nemzeti egyház” szervezetét. A másik egyházi férfiú, aki részt vesz a „népegyház” szervezési munkájában Helmut Mehnert plébános, akit annak idején a Chemnitz melletti löbaui plébániáról szabálytalan pénzkezelés miatt mozdítottak el és azóta a tulajdonosoldjában áll. 1932-ig a „Népi gyűrű” tagja volt, majd belépett a nemzeti szocialista pártba, ahol kimagasló szerepet játszott. Az új egyház maradéktalanul a bolsevista szempontok szolgálatában áll és minden eszközzel igyekszik elsősorban az ifjúságot megtántorítani és annak egyházi szervezeteit szétrobbantani. (E.P.D.)

Az elmúlt év őszén, rövid súlyos szenvedés után hunyt el Zeltwegben Pikó Laci zenész. Földi maradványait a gyászoló család a helyi temetőben helyezte örök nyugalomra.

A MAI KOSSUTH

Lehet-e valamely elhatároló vonalat húzni a szabadságharcot előkészítő és végrehajtó, valamint az emigráns Kossuth emberi és politikai magatartása közé? Kétségtelen, hogy a ceglédi szónok és a turini remete között felmérhetetlen a különbség, de — ugyanugy vitathatatlan, hogy Kossuth történelmi gesztiója, egész életének műve egyetlen vonalba esik és ifju éveiben leszögezett alapelveitől, — melyek középpontjában a független Magyarország, a Kárpátok medencéjének integritása állt, — soha, jöttányira sem tért el. Ha a ma élő Kossuthot keressük méltó ha idézzük a nemzett agg bálványának szavait, melyeket az „Irataim” III-ik kötetének megjelenésekor írt:

„Azonban nekem azt írta egy jó barátom Irataim két első kötete felől, hogy a mai Magyarország nem ért meg engemet. És igaz lehet, hiszen én sem értem a mai Magyarországot. De a sors kezeke forgandó. Még jöhet idő, amikor megért. S ha jő, lesznek fia, kik a mosi megtagadott irányhoz visszatérnek, oly önzetlen hűséggel, de nagyobb tehetséggel és több szerencsével szolgálndják a magyar hazát, mint én igyekeztem szolgálni.”

Három emberöltővel ezelőtt írta le Kossuth ezeket a szavakat és mint annyi más vonatkozásban ezuttal is elérte próféta nagyságát. A mai magyarság a rászórt hazugságözön ellenére megérti Kossuthot, a forradalmárt és a megnyugodott bölcsét egyaránt, akiben mindenekfölött mélységes magyarságnak kifejezőjét látja. Ma már aligha ad bárki is igazat a debreceni kollegium híres professzorának Kövy Sándornak, aki a jurátus Kossuthról így szólt: „A Dominus Kossuthból országháborító lesz.” A két világháború közötti magyar történelemszemlélet, mely a Hóman-Szegfű „Magyar Történet”-ben jegyeztesedett ki, a következőképpen ítéli meg Kossuth szerepét: „Széchenyit nemcsak Kossuth, előtte Heine és Victor Hugo, Beranger és Lamartine szorították ki. Általában a korszak minden nemzeti, sőt tüzes magyar érzelmein keresztül észre lehet vennünk, mint nyomul előtérbe a külföld utánzása, amikor a rendiség konzervatív hagyományai lehetetlenekké váltak és az egyélen organikus elképzelés, melyet a magyarság átalakulása céljaira kiteremt, Széchenyit, időszerűtlenné lett”... „Jelentőségét 1848-at megelőzően akkor tudjuk igazán értékelni, ha meggondoljuk, hogy a demokráciára irányuló és néptömegekkel operáló liberális reform minden országban csak akkor tudott hirtelen előtérbe nyomulni és harcra készen kifejlődni, ha akadt, aki a tömegeket zászlaja alá vonzotta”... „Kossuth márciusban megtalálta hivatását, a nemzet élnivágyó független érzéseinek harsonása lett, a nemzeti autarchiának a magyarság lelkéből lelkedezett hirdetője, kinek szava, legyenek még oly kevésé realizitikusak is, mindnyájunkban visszhangra találnak mindaddig, míg a magyarság nemzet marad...” Hogy Battyányi távozásával az ország anarchiába nem sülyedt, hanem ellenkezőleg oly erőfeszítésre lendült, minőre a török századok és Rákóczi harcai óta példa nem volt, ez Kossuth történelmi érdeme.”

A szabadságharc Kossuthjánál mai végődéseink közepette mintha közelebb állana hozzánk a számkivetett Kossuth, aki meg nem szünt hazája javát szolgálni. Egy évvel a világsi katasztrófa után 1850-ben Kossuth a törökországi Kutahából levelet írt Párisba Teleki Lászlónak és ebben vázolja fel első ízben a dunai federációs tervét. Annak ellenére, hogy Kossuth gyakorlati elképzelései ma túlhaladtak, alapfogdolása a dunai népek közötti szövetség megteremtése elevenebb erővel él, mint valaha. Egy cikk kereteit meghaladná a terv részletes ismertetése, melynek elképzelései lényegében a svájci kantonális szövetség elvein nyugodtak. Lényegesen

közelebb áll hozzánk és többet mond számunkra, amit Kossuth a világról és annak dolgai felől mondott, az akkor aktuális eseményekkel kapcsolatban. Közismertek fáradozásai, melyek révén Angliát akarta a magyar ügy számára megnyerni, azonban a merev álláspontokon nem tudott áttörni. Hosszabb fejtegetés után jut Kossuth Angliával kapcsolatban az alábbi végkövetkeztetésre:

„Arról meg lehetünk győződve, hogy az angol ott és annyira és addig fog bennünket pártolni, mennyiben egyszersmind saját érdeke fogja kívánni.” Amikor Palmerston azzal utasítja el Kossuthot, hogy a brit kormánynak Magyarországról csakis mint az osztrák császárság egyik alkatrészéről van tudomása (the British Government has no knowledge of Hungary except as one of the component parts of the Austria Empire.) s ami közleni valója lehet önnek ő brit felsége kormányához, annak az osztrák császár képviselője utján kell történie.” „Magát Palmerston lordot állítanám fel cáfolatul — írja Kossuth — mert hiszen Anglia Szicíliával nem állott Nápolytól elkülönített diplomatikai viszonyban, de ezt nem tekintette akadálnak arra, hogy Szicília forradalmi kormányával formaszerű diplomatikai összeköttetésbe bocsájtkozzék; nemcsak elfogadta a forradalmi Szicília birtokosait, hanem még angol hajót is küldött értük.”

Nem sokkal kedvezőbb Kossuth véleménye Franciaország felől sem. A nagy diplomáciai játék, melyet III. Napoleonnal és másfelől Cavourral akart folytatni, nem sikerült. Évtizedekkel e manőver után Kossuth így ír Franciaországról:

„Akármint alakuljanak a franciaországi visznyonyok, annyi bizonyos, hogy Franciaország messze van, a francia sympathiákra támaszkodhatni. Lengyelország is sympathiákra támaszkodott; a sympathia megvolt, de Lengyelország nincs többé.”

Kossuth Németországban látta a dunai népek természetes támaszát. A frankfurti alkotmányozó gyűlés 1848-ban reménységárral töltötte el Kossuthot is, aki kiküldte követeit

hogy azon percben, amelyen Németországon lesz kívül érintkezni, azonnal hivatalos érintkezésbe bocsájtkozzék szorosabb összefüzése végett azon barátságunk, melyet köztünk és Németthon között fennállani óhajtunk, de úgy, hogy jogaink, önállásunk, nemzeti szabadságunkból senkinek barátságáért és senkinek fenyegetése miatt egy hajszállnyit is engedjünk.” Kossuth tehát kimondta

a német-magyar együttműködés szükségességét és annak sine qua non-ját: a magyar függetlenség feltétlen fenntartását.

Mint Wesselényi és annyi más kortársa, Kossuth is tökéletes világgóssággal látta a szláv veszedelmet és annak közép-európai kihatásait.

„Mit Ausztria foglal el, az nemcsak nem lesz gát az orosz terjeszkedés útjában, de sőt ép azért, hogy Ausztria foglalta el a pánszlavizmus egy újabb fészkevé válik”... „Mert akinek csak a közt lesz választása, hogy a törököt vagy az osztrákot ismerje urának, az okvetlenül a harmadikat, az oroszot választja. Független nemzet igysem, amugysem lehetvén, a fajnagyság kilátásában keresend vigasztalást.”

Simonyi Ernőhöz 1876 december 3-án írt levelében így vázolja az orosz kérdést:

„A Correspondence Hongroise insinuatiója oda megyen ki, hogy azon problematikus lények, kiket ultra-

magyaroknak nevez, arra speculálnak, hogyha az osztrák Ház összetűz az oroszral, megbukik s bukásából egy független Magyarország nőheti ki magát. Minő badar beszéd! Hiszen ily bukás esetében Magyarország volna a máglya, melyen az osztrák sást megégetnék!"

A délkelet-európai orosz expanzióval kapcsolatban Kossuth egyebek közt a következőket írja:

„Ausztria tanácsában a tradicionális” osztozkodás „démona kísért; s ahol nem kísért, hát a máról-holnapra tengődő határozatlanság paralyzise zsbong. Magyarország pedig tartomány, nem állam, nem követhet önálló magyar politikát. Feladta magát. Agyon ki-egyezett.” — „S Romániára nézve a dolog vége az, hogy a „szabad” a garantizozott semlegességű Románia orosz horogra kerül, mint már oly sokszor került. A lapok már tényleg hirdik a szövetséget, mellyel az orosz auxiliáriusává szegődött. Ha még nem tette, hát tenni fogja. Mit csináljon? Ő álljon ellent egyedül az orosz pressiónak? Ő nézzen farkasszemet azzal, kire az európai continens bárányuszliden makog? ... A situatio viszi.”

B. Molnár Samu országgyűlési képviselőnek Kossuth 1877 augusztus 12-én Collego al Baraccone-ból az akkori helyzetről a következőket írja, ismét profétikusan látva a jövőt:

„Igen, tíz év előtt a közösgyűlés alkulba ijesztgették be a nemzetet az oroszral, most meg az orosz karjaiba ijesztgették bele a porosszal. A revans ... még azon magasabb tekintet is háttérbe látszik szoritani, melyet a német birodalomnak, mint jelenben Europa első hatalmának sohasem kellene szem elől tévesztetni, s mely abból áll, hogy az orosz hatalomnak minden további növekedése okvetlenül compromittálja a német birodalom primatusi állását Európában; véganalízisben logikai kényszerűséggel (mely ellen személyes hajlamok hiába küzdenek) a német és szláv faj közt egy olyan irtózatossá összekötésre kell, hogy vezessen, a minőt talán még soha nem látott a világ. Róma és Carthago egymásmellett soha meg nem állhat.” ...

Kossuth az említett dunai konföderációban, mely a német birodalomra támaszkodik látja a szláv és egyben a germán veszedelem kikapcsolásának lehetőségét Közép-Európában. Ezen a széles távlatú diplomáciai sikon is megvalósul az az első pillantásra ellentétesnek látszó és nem egy vonatkozásában helytálló megállapítás, hogy Kossuth 1848-as követelése 1867-ben valósultak meg. Valóban az idősebb Andrássynak más formák között, de lényegében sikerült a Kossuthi külpolitikai koncepciót keresztülvinni, amikor az Osztrák-Magyar Monarchiát állította oda Europa délkeleti bástyájául és annak keretében délkelet felé Magyarországnak juttatta a rendező hatalom szerepét. Bismarck bukásával ez a koncepció is megbukott és sikeres felelevenítése más erők érvényesülése következtében a XX-ik század 30-as éveiben sem sikerült. A siker feltételeit Kossuth a következőkben szabta meg:

„Az egységes, de nem osztrák Németország nekünk a legbiztosabb, legtermészetes szövetségünk lesz minden támadás ellen, mely muszka részről fenyegethetne, anélkül hogy az ily Németország részéről absorptiótól kellene tartanunk. Ha olyan dynastia Németország feje, vagy egységi kapcsa, mely nem egyszersmind Szent István koronájának is birtokosa, egyszer s mindenkorra megmenekszünk a hatalom germanizációs irányzataitól.” ... „Keleti szomszédaink szabadságától pedig már épen annyira nem félünk, miként én erősen meg vagyok győződve, hogyha valaha ezen népek igazán szabadokká lesznek — de szabadokká nem orosz szolgákbá, Magyarország (ha saját sorsának akkor ura leszen) minden bizonynal kész lesz velök oly kölcsönös védelmi kombinációra lépni, mely saját függetlenségünk biztosításának is, az európai egyensúlynak is érdekében lesz ugyan, de egyszersmind a legbiztosabb, sőt egyedül biztos, egyedül possibilis mód arra, hogy azon népek nemzeti individualitásukat megóvva, kivivandott függetlenségüket fenntarthatassák. Én

meg is vagyok győződve, hogy ily combinatio, melyben igen természetesen a török nemzetnek is hely van, a történelem logikájának postulatumai közé tartozik, csak ezen eszmerendben találhatják fenn a kisebb nemzetek függetlenségük biztonságát a nagyobb agglomeráció nyomása ellenében.”

Ha számba vesszük a lezajlott évtizedek anyagi természetű történelmi változásait, úgy a fenti kiszakított fragmentumok is mutatják az élő Kossuth arcát, aki a magyar sorskérdések legmélyére hatolva vázolta fel nemzet számára a minden időkben követendő utat. A megdöbbentő tisztánlátáson túl Kossuth emberi és államférfiai nagyságát mi sem jellemzi inkább és mi sem emeli számunkra követendőbb példává, mint a hitelvekhez való megalkuvás nélküli ragaszkodása és az egyszer kitűzött cél tántoríthatatlan követése. Z. G.

V e g v á r y

Uj szövetség

Fájdalmam szörnyü, kiáltó szavát
Az éjnek adom át, a hangtalannak:
Nemzet nincs már ...!

De magyarok még vannak.

Ország nincs már, a haza elveszett,
De egymást átölelő lelkek vannak,
És egymás felé kinyujtott kezek.

Erő nincs már és nincsen hatalom,
Sem a föld felett, sem a föld alatt,
De él és velünk van a gondolat.

Egymásra gondolunk
És arra, ami magyarrá tesz minket,
Megértjük egymás szemé-villanását
S hogy „nem”-et gondolt, aki „igen”-t intett.

Ha szétvetették hü, védő karámunk,
Ha porig égették a szentegyházat:
Nincs más remény és nincs más feladat,
Mint összeszedni ott, ahol a nyáját.

Csak ketten legyünk együtt, ketten-hárman:
Már kivirul a lelkek tavasza,
Csak néhányan, egy kicsike kis zugban,
És az a kis zug — az Iesz a Haza.

S aki egyedül, magára marad,
És alkot, elhagyottan, egyedül:
Idők vásznára, örök jel gyanánt
A lelkéből a nemzet kivetül.

Leszállunk önön lelkünk mélyire,
Van ott még sok arany!
Tűzet-fápláni: fekete gyémántok,
És talán — vas is van!

Ha kell, hát eltemetjük minden holtunk,
Csendes lesz a mező;
De aztán: szemzünk ... oltunk;
Jönnek a gyermekek, az unokák ...
Valamit mindenikbe beleoltunk ...

Fájdalmam szörnyü káltó szavát
Az éjnek adom át a hangtalannak:
Ország nincs már ...!

De magyarok még vannak.

1920 február

Az Újév ünnepe

A primitív ember meggyőződése szerint minden időpontnak megvan a maga saját értéke, jelentősége. Egyes időpontok, — átmenet egyik periodusból a másikba, (pl. évszak stb.) — kiemelkednek, különböznek a többitől. E különleges időpontok az ünnepek, amelyekhez azután a primitív ember számára bizonyos ígéretteljes és ígéret beteljesedését biztosító kultikus események kapcsolódnak. Eppen ezért senki sem lehet olyan könnyelmű, hogy felületesen elnézzen a kritikus időpontok felett. Mindenki, aki biztosítani akarja élete normális folyását s boldog jövőjét, köteles bizonyos kultikus cselekmények végzésével, azokban való részvételével kifejezését adnia engedelmességének: az idő, — a világ, — a történelem folyásába való beilleszkedésének. Az ünnephez kapcsolódó várakozásnak egyik fontos eleme valamilyen új, üdvöt, szerencsét hozó fordulatnak a vására. Az múlt tele van csalódással, szenvedéssel — a jövő ígérettel. Ezekhez az ígéretkezők a kapu, az indulópont; az ünnep. Így minden ünnep tulajdonképpen egy új-kezdet utnak indulás valami vonzó új felé. Ez újkezdések nélkül elviselhetetlen lenne az élet, elhordozhatatlan a múlt terhe. — Azt hogy az ünnep új kezdetet jelent, a legjobban láthatjuk az Újév ünneplésének tanulmányozásakor.

Babylonban Marduk isten szenvedésével, halálával és feltámadásával kapcsolatban drámailag is kiábrázolták, mit jelent az újév és s mik azok az ígéretkezők, amik ehez az új kezdethez tartoznak. A szerencsés jövőre várása, mint mindenütt, vidám hangulatot, örömteljes, általában kicsapongó ünneplést jelentett. Ez a túlaradó ünnepi hangulat jellemezte a Jézus korabeli zsidóság ősi újévünneplését is, a sátoros ünnepek alkalmával. Fáklyák, zene, tánc, annyira hatásuk alá kerítették a résztvevőket, hogy egyes ünneplőket sokszor erőszakkal kellett a templomból eltávolítani. Így történhetett meg, hogy Plutarchos ezt a zsidó ünnepet, mely a legnépszerűbb ünnepek közé tartozott, Bachus ünnepnek vélte. — A rómaiak eredetileg március 1.-én, később január 1.-n ünneplték az újévet. A Vesta templom ajtajára új babérágat tűztek s kölcsönösen megajándokozták egymást egy pénzdarabbal. A pénzdarabnak mágikus jelentősége volt. Római felfogás szerint, aki egy ilyen pénzdarabot ajándékkul kapott, a következő évben biztos lehetett anyagi jóléte, reménységei felől. Hogy az ünnepi hangulat a rómaiaknál is túlzásba csabott át, azt bizonyítják az egykorú írók s így nem csoda, hogy az első századok keresztyén egyháza fokozódó aggodalommal figyelte ennek az ünnepnek a római birodalmon

büli elterjedtségét, népszerűségét és azt a kísértést, amit a keresztyének számára jelentett. A pogányos ünneplés és az azzal járó kísértés ellensúlyozására, illetve megszüntetésére a 6. században az év első három napjára böjtöt rendeltek el, majd később az év első napját, mint a gyermek Jézus körülmelésének napját, ünnepé nyilvánították és így beillesztették az egyházi év többi ünnepei közé.

A reformáció az ünnepekkel kapcsolatban is fontos változást hozott. A reformátorok kezdetben csak a vasárnapot fogadták el mint ünnepet, hangsúlyozva, hogy csak a vasárnap ünneplésének alapja isteni rendelés, a többi ünnepek ember által rendeltettek és sokszor pogányos ünneplésre, duhajkodásra kísértettek. E merev álláspontot azonban nemsokára követte az általánoss elfogadott keresztyén ünnepek (karácsony stb.) elismerése. Ezek között az ünnepek között szerepel mint keresztyén ünnep az újév napja is.

Amint röviden említettük az újév ünneplésének a lényege az új-kezdetben és az ehez fűződő ígéretkezőkben, reménységben van. Szabadulás a múlttól, reményteljes indulás a jövő felé. E tekintetben nincsen különbség az egyes újév-napok között. Minden egyes újévnapja ennek a kettős kívánságnak a jegyében áll s ez az ünneplés szükségszerű következménye a pogány embernek a világ, a történelem folyásáról alkotott képének.

A keresztyén újévünneplés azonban lényegesen különbözik ettől a felfogástól. Újév napját csak néhány nap választja el a karácsony ünneptől, amikor is a keresztyén ember arról tesz bizonyosságot, hogy Krisztus jövetelében Isten belenyúlt a világtörténelem folyásába s Benne elküldte azt az Új-Kezdetet, Akiben a múlt és jövőre minden problémájának megoldása adva van. Ez az Új-Kezdet nem ismételtető, történelmi esemény és ez esemény fényével az újév nem pogány értelemben vett, a múlt terhétől és a jövőhöz kapcsolódó álmodozástól meghatározott új-kezdet, hanem bizonyítékvő megvallása annak az egyszere, egész életünket meghatározó ÚJ-Kezdetnek, amit Krisztus jelenít.

„Születet néktek ma a Megtartó“ — Krisztus és csakis Ő hordozza multunk terheit: újév karácsony fényében. „Imé eljő a felhőkkel“ — Krisztus és csakis Ő, egyszermindenkorra megoldja a jövőre problémáit: újév az eszkatologia fényében.

A pogány újévvel szemben így a keresztyén újévünneplés kettős mozzanata a Krisztus jöveteléhez és visszajöveteléhez kapcsolódó reménységek örömteljes megvallása.

KERESIK:

Edesanyja keresi Dorn Lászlót (szül. 1923. március 30), aki 1944-ben eljött Magyarországról és állítólag Ausztriában, Salzburg környékén él. Aki hollétéről tud, közölje azt Központi Hivatalunkkal (Bruck/ Glocknerstr., Postfach 9).

Bregenz,
Belruptstr. 8/11

Dr Vászárhelyi László féle fabelét
nélkülözhetetlen a cipőknel.
Kapható Bregenz, Rheinstraße 3.

A kiránduló legüditőbb itála a
tubusos Sparr kává.

DELAMERIKABA

az építkezést forradalmasító, legújabb eljárásról ismerttetést küldök, megbízást adok. 4 emeletes nyersépület munkaideje 30 nap, 40%-os anyag-és munkabér megtakarítással. Vállalkozók megkeresését a Kiadóba, Bregenz, Belruptstr. 8/2.

Ausztria címre kérem.

„Az elfelejtett szó” története Hermasról, egy antióchiai ifjúról szól, akit gazdag pogány atyja kiátagadott, mert kereszténynek akart lenni. Mikor Hermas karácsony napján hazatért a keresztényen istentiszteletéről, nagy sürgés-forgásban találta az egész házat: készültek a Saturnus-ünnepségekre. Mindezt látva, elszomorodott Hermas, hogy mimindenről kell neki lemondani a keresztényekhez tartozása miatt.

Elment otthonról és egy pogány templomnál találkozott egy Apollóppal, akinek varázsereje volt. A pap azt mondta neki hogy mindent, amit elveszített, visszaad neki, ha hajlandó elfelejteni egy, egyetlen egy szót. Hermas nem kérdezte, milyen szóról van szó, mohón belement az alkuba. Elaludt és mikor mély álmából felébredt, boldognak és szabadnak érezte magát.

Aminth ismét hazatért, atyját halálos ágyán találta. Az öreg ember belső békesség után vágyott és azt mondta fiának: „Üres a lelkem. De te találtál valamit, amiért életedet is hajlandó voltál odaadni. Beszélj nekem róla, mi volt az. Add nekem a titkot, a hitet, mielőtt meghalnék” Hermas válaszolni akart; de hiába. Elfelejtette azt a szót, hogy „Isten”.

Hermas örökölte atyja vagyonát, megnősült és fia született. Ugy érezte, hogy meg kellene mindezt valakinek köszönni — de elfelejtette Isten nevét. Öröme nem volt teljes, érezte, hogy valami hiányzik életéből.

Egy napon fia leesett apja kocsijáról és eszméletlen állapotban vitték be a házba. Hermas imádkozni akart érte. De kihez? Elfelejtette Isten nevét!

Antióchiai József, az ottani keresztény gyülekezet vezetője hallott a balesetről és eljött. Hermas megvallotta neki, hogy mit történt vele és az elfelejtett szót. Az öreg azt válaszolta neki: „Fiam, nagyobbat vétkeztél, mint gondold. A szó, amit elveszítettél a legfontosabb szó, életnek, öröme, békességnek szava. Figyelj csak teljes lelkedből Istennek, a mi Atyánknak áldott nevére!” Megvolt az elveszített név! Most már tudott Hermas imádkozni: „Mentsd meg fiam életét, óh Istenem, Atyám!” Es mintegy visszhangként jött az eszméletlenségéből felébredt fia szava: „Atyám!”

Több mint ötven esztendő telt el

JÖJJETEK

Az Ausztriai Magyar Protestáns Lelki-
gondozó Szolgálat hivatalos lapja

Szerkesztő: Ungváry Sándor.

Für den Inhalt verantwortlich:

Koppány János.

Kiadóhivatal: Bregenz, Belruptstraße 8
Druck von Felizian Rauch, Innsbruck

azóta, hogy Henry Van Dyke, amerikai lelkész és író megírta ezt az egyszerű kis történetet, melynek történeti hűségéhez talán férhet szó, de nem mély értelméhez. És éppen ezért időszerű elismételni ezt a történetet most is, körünkben is, amikor a világ egyik részében, százezer millió ajkáról el akarják erőszakkal üzni Isten nevét, más százezer millió pedig nem érzik eléggé azt, amit a történet szerint Antióchiai János mondott: „A legfontosabb szó, életnek, öröme, békességnek szava: Isten.”

Krisztuson keresztül
egymással köt össze mindnyájunkat
az

Evangeliumi Világszolgálat

Akinek még előfizetésre nincs
pénze kérje bizaival a lap
ingyenes küldését

a kiadótól

Rev. Béla Szigethy, 1940. Clinton
Street, Buffalo 6. N.Y. USA.

A vallásszabadság ügye Lengyelországban.

A Brit Egyházi Tanács nemzetközi bizottsága 1950 december 16-án jelentést adott ki a lengyelországi egyházi viszonyokról, melyben a római katolikus egyház elnyomásával foglalkozik. A jelentés megállapítja, hogy az emberek jogait és szabadságait, különösképpen az egyházaké, egyházak és lelkészek valamint laikusok jogait, kiszakrva sértették és sértik meg. Lengyelország minden kétséget kizáróan rendszeresen semmibe veszi az Egyesült Nemzeteknek az emberijogokról deklarált nyilatkozatát. A bizottság legmélyebb megbotránkozásának ad kifejezést a lengyelországi katolikus egyház elnyomása felett. (Ö.P.)

Xapeco-ban (Délbrazília) fanatizált tömeg megostromolt egy börtönt, onnan elhurcolt és válogatott kínzások között megölt két foglyot, akikről az a hír terjedt el, hogy a község katolikus templomát felakarták gyújtani. (Reuter)

Az evangélikus egyház keletnémet bizottsága elhatározta, hogy 1951 nyarán összehívja keleti egyháznapot hiv egybe. A kongresszusra nagy számban várnak egyházi férfiakat a keleti övezetből.

A bajorországi evangélikus egyház a keleti övezetből menekült 300 lelkész teljes fizetéssel és szolgálati idejük betudásával átvette szolgálatát. A menekültek által sürűbben lakott területeken 131 új lelkészi hivatalt állítottak fel.

Lake Succesben, az Egyesült Nemzetek tagjai számára, Trygve Lie főtítká a közelmúltban bocsátott rendelkezésre egy meditációs- és imatermet. A teremben lévő fehérrel borított oltár köré az UNO 60 tagállamának zászlait tüzték ki. A „Réforme” című francia folyóirat ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a zászlók bizonyára emlékeztetik az UNO tagokat a bábeli toronyra s mindarra a rosszra, ami a nacionalizmusból származott az emberiségre.

A boldog családi élet nagyon fontos, mert boldog családok jó szomszédok, jó szomszédok egy jobb közösség, jó közösségek egy boldogabb ország és megelégedett országok egy szebb világ.

Könyvek

Dr. Oscar Cullmann: Urchristentum und Gottesdienst (Öskereszténység és az Istentisztelet). Zwingli-Verlag 1950. 115 oldal. A szerző megvizsgálja az ősegyház istentiszteletének jellemző részeit a kezdetektől a százhatvanadik esztendőig. Az ősegyház istentiszteletében a Lélek szabad kinyilatkoztatásai és a sakramentumok együtt szerepeltek, nemcsak az Isten igéjének hirdetéséből állott az istentisztelet, hanem a sakramentumok kiosztásával folytatódott. Ennek az a célja volt, hogy Jézus teste formálisan visszaállítódjék az egyházban. Az istentisztelet középpontjában a Feltámadás állott az Urvacsoarájával.

A könyv második részében a szerző János evangéliumának az istentisztelettel kapcsolatos részeit tárgyalja. Így a kánaani menyegzőt, a templom megtisztítását (2. rész.), Jézus beszédét Nikodémussal (3:1—21.), Jézus beszédét a samáriai asszonnyal (4:7—45), ötezer embernek öt kenyérrel való megvendégelését (6:1—60) stb. Megvizsgálja a felsorolt részekben a keresztelés illetve az urvacsoara szentségére való vonatkozásokat, külön-külön és együtt.

A könyvvel kapcsolatban megjelent bírálatok megjegyzik, hogy ma, amikor az egyházak az egyé Jevés utjait keresik igen fontos tekintetbe venni milyen volt az első keresztények istentisztelete. (Le V. P.)